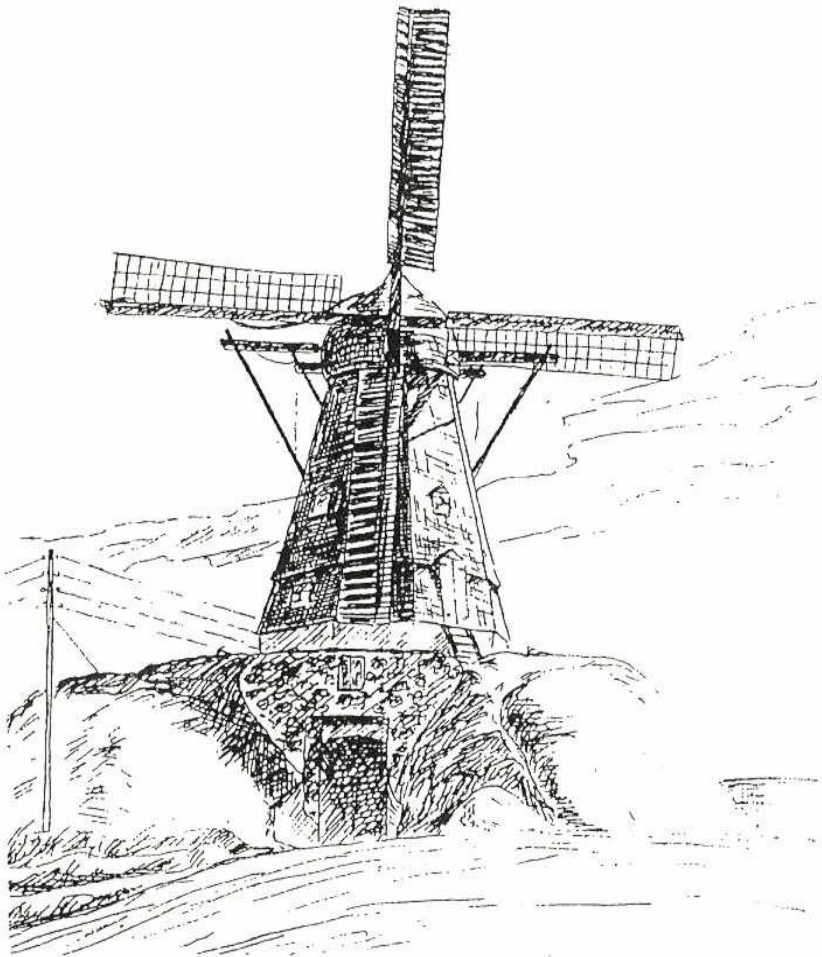

Nr. 2 oktober 2010

19. årgang

Vingesuset

Udgivet af: Skamstrup Møllelaug

Adresseliste for Skamstrup Møllelaugs bestyrelse

- Formand:** Gitte Husballe, Skamstrupvej 30
4440 Mørkøv ☎ 59 27 53 91
mail: ghhusballe@webspeed.dk
- Næstformand:** Kari Ingerslev, Hedekæret 11
2640 Hedehusene ☎ 21 76 00 25
mail: kari@mail.dk
- Kasserer:** Hans Husballe, Skamstrupvej 30
4440 Mørkøv ☎ 59 27 53 91
mail: ghhusballe@webspeed.dk
- Sekretær:** Kristian Nielsen, Parcelvej 19
4470 Svebølle ☎ 59 29 30 99
mail: kristian@skjaldesang.dk
- Bestyrelsesmedlemmer:**
- Anders Christensen, Skamstrupvej 83
4440 Mørkøv ☎ 21 78 83 66
mail: anders@lisehoej.dk
- Bjarne Bach, Alleshavevej 13
4593 Eskebjerg ☎ 20 32 83 04
mail: bach@mail.tele.dk
- Willy Jørgensen, Bjergsted Byvej 15A,
4450 Jyderup ☎ 51 26 38 43
mail: kirsten-willy@mail.dk
- Suppleanter:** Hanne Bach, Alleshavevej 13
4593 Eskebjerg ☎ 59 27 53 07
mail: bach@mail.tele.dk
- Arne Andersen, Rosenhaven 22
4470 Svebølle

Lidt om ÆNDER OG ANDESPIL

Møllelauget har til årets andespil været en tur forbi anderugeriet Bülow's på Lammefjorden. Der købte vi 20 daggamle ællinger og fik dem med hjem i bilen. De fyldte ikke så meget, som vi havde regnet med, men de var jo i sagens natur heller ikke mere end et par dage gamle, dunede og nuttede.

Ænderne er såkaldt Mularder, der er en krydsning mellem en berberieand (Moskus) og en dansk landand (Pekin). Krydsningen af den magre berberieand og den federe pekinand giver en mere kødfuld og fedtfattig and, men på det tidspunkt var det kødfulde ikke lige til at få øje på.

De blev indkvarteret i det gamle kyllingehus på Frydensberg i Skamstrup i et lille indelukke med varmelampe, så de kunne holde varmen. Gradvist blev indelukket for lille, og de fik lov til at gå i hele rummet. Da det hurtigt blev for trangt var det tid til, at de kom ind i den store stald, hvor der var indrettet plads til dem i nogle af de gamle svinehuse med godt med halm, vand, mad og ikke mindst grus og græs. Maden består hovedsaglig af groft malet økologisk hvede - naturligvis fra Skamstrup Mølle og ikke mindst masser af vand. Det kom lidt bag på os, hvor meget vand de drikker, så vi måtte afsted efter et ekstra vandtrug, for at de ikke skulle gå forgæves. Efter at de havde fundet sig til rette i det store hus, og deres dun begyndte at blive udskiftet med fjer, lavede vi - i den tro at ænder er nysgerrige - en lav indhegning rundt om et græsareal udenfor stalden og lod dørene stå åbne, så de kunne gå ud, men tilsyneladende er de også flokdyr. Når man blander de to ting, så strakte nysgerrigheden sig kun til at udforske området men ikke længere end at flokken altid kunne ses. Det betød at selvom døren til sol, græs og luft havde stået åben et par dage, så hyggede de sig åbenbart så meget, at de blev indenfor, så til sidst blev de gennet ud på græsset, hvor de hurtigt fandt sig til rette. Så nu vralter de selv ud ved middagstid og bliver gennet ind til aftenstide, så ikke ræven skulle få smag for en lille andesnack til familien Mikkell.

Det er planen, at de skal gå og hygge sig til andespillet nærmer sig for derefter at "strippe, gå på kur og snuppe sig en lur i fryseren", inden de skifter ejer kort efter at der med slet skjult glæde og spænding er råbt **BANKO**.

Det burde vel egentlig hedde BAN-AND, men spillet hedder nu engang slet og ret ANDESPIL eller BANKO.

Banko, er og var udtrykket når man vandt i Bingo, men er senere blevet synonym for bingospil, spillet i større forsamlinger med forbrugsvarer som præmier i modsætning til Lotto og Bingo, der ofte bruger kontante præmier.

Spillet blev patenteret under navnet Historisk Bingo af den amerikansk legetøjs-sælger, Edwin S. Lowe, der i 1929 stødte på spillet Beano i et omrejsende karneval. Han så en mulighed for at rafinerer spillet og kaldte det for Historisk Bingo. Beano, spillet, der blev spillet på karnevallet, var en variation af spillet Lotto, som var blevet spillet i Tyskland i mange år, blot med nogle ændringer på pladerne der gjorde det lettere at bruge i karnevalssammenhæng.

Lotto, spillet, som Beano stammer fra, minder på mange måder om det spil vi kender i dag. Der er en plade på 3x9 felter med nummerede træbrikker fra 1-90. Dette spil, Lotto, stammer originalt fra Italienske nationale lotteri, som startede i 1530, da Italien blev genforenet og har været ophav til en hel del spil med nogenlunde samme opbygning.

Det er dog en anden italiener der er medvirkende årsag til at andespillet nu engang afholdes på det tidspunkt, nemlig den hellige Sankt Martin af Tours, eller som han kaldes på vore breddegrader Morten Bisp, der efter, hvad legender fortæller var så ydmyg, at han ikke ville kåres til bisp og for at undgå denne værdighed gemte sig i en gåsesti. Gæssene skræppede op, Martin blev opdaget, kåret til bisp, og dekreterede at som straf skulle man nemlig hvert år d. 11 november slagte og spise gæssene.

Så velkommen til Andespil i Skamstrup forsamlingshus.

Kristian

Mørkøv Maskinforretning A/S
Tlf. 59 27 50 16 .

Andespil

**Fredag d. 5. november kl.19.30
i Skamstrup forsamlingshus**

Vi spiller 20 spil om store **Skamstrup Landænder**
Sidegevinster i alle spil.

Efter de første 10 spil holder vi kaffepause.
Vi sælger kaffe/the og kage, øl og vand, møllevin,
samt lotteri med præmier
sponsoreret af omegnens handlende.

Dørene åbnes kl.18.30

Møllevin

Skamstrup Mølle

**Rødvin
og hvidvin
sælges for
50 kr./fl.**

**ved henvendelse til en
fra bestyrelsen**

STATOIL-SERVICECENTER
Lizzi og Carl Jørgen Sørensen
Holbækvej 239
4440 Mørkøv
Tlf: 59 27 53 56

Mørkøv Hallen

Skamstrupvej 5
4440 Mørkøv
Tlf: 59 27 55 12

MØRKØV BOLIGNYT

Skamstrupvej 1, 4440 Mørkøv

Butik Aase

Hovedgaden 41
4440 Mørkøv
Tlf.: 59 27 40 96

**Støt vores
annoncører -
de støtter
Skamstrup mølle**

DagligBrugsen

Ringstedvej 7, Mørkøv.

FRISK MED DET HELE – OGSÅ MED PRISEN !

Jyderup Tømmerhandel a/s

Drivsåtvej 5 • 4450 Jyderup • Tlf. 59 27 61 50 • Fax 59 27 69 50

Kallundborg Tømmerhandel a/s

Bredgade 48 • 4400 Kalundborg • Tlf. 59 51 00 51 • Fax 59 51 00 50

Focus

Mørkøv

Tlf: 59 27 51 62

Alt i spil-

Det er lige os!

Entreprenør og Aut. Kloakmester

Bennebovej 7 4440 Mørkøv

Tlf: 59 27 40 05

Julemarked 2010

Søndag den 5. december
og lørdag den 11. december
kl.11.00-16.00

Fri entré

Kom til hyggeligt Julemarked inde i møllen.

Der er julemarked på alle etager.

Møllelauget står selv for alle boder og aktiviteter.

Der er noget for øjet, noget for ganen, noget for maven, noget for børn, noget for juletræer og noget at lægge under træet, når du har købt det på møllebakken.

- ★ Kværnene holder stille, så børn og andre kan sidde eller stå ved dem og hygge sig med småsløjd og håndarbejde.
- ★ Udenfor står juletræerne og fryser. Tag dog et med hjem.

Tag hele familien med. Også gerne naboen. Der er lidt for enhver.

Vi regner med at sælge sigtebrød igen i år. De gik som varmt brød sidste år.

Der sælges juletræer til haven fra graverboligen fra d. 27.11.
Kontakt Gitte (graveren) eller en fra bestyrelsen.

Gitte

Kagekassen Knabstrup

v/ Lene og Erik Jensen
Holbækvej 339 - Knabstrup
4440 Mørkøv
Telefon: 59273019
Telefax: 59273018

Åbningstider:

06.00 - 19.00 Mandag - Fredag
06.00 - 16.00 Lørdag - Søndag

Dem med sigtebrødet!

SMÅKAGEBAGEDAG

onsdag d.24.11.10 kl.17.00 til 22.00

Det gik rigtig godt med at bage småkager sidste år. Så det prøver vi igen.

Vi skal bage flere slags julesmåkager, pølsehorn og lave brændte mandler. Igen i år har vi fået lov til at låne Kildebjergskolens køkken i Mørkøv. Vi har brug for både dig, der kan bage og dig der gerne vil lære det. Piger og drenge (min. 12 år), mænd og kvinder — bare I har lyst, så har vi arbejdet.

Nogle kagers dej laves på stedet. Andre er lavet i forvejen.

Der skal også lægges i dåser og limes etiketter på.

Sidste år var det rigtig hyggeligt - vi arbejdede, snakkede og grinede, spiste pizza til aftensmad og drak kaffe og prøvesmagte småkagerne. Sådan bliver det også i år, hvis DU kommer med.

Ring eller skriv hurtigst muligt til Gitte eller Kari, hvis du vil være med på holdet af småkagebagere.

Skulle du være forhindret i at komme, er du velkommen til at bage en portion småkager derhjemme og aflevere til en af os.

Gitte: tlf:23448428 email: gitte@skamstrupmolle.dk

Kari : tlf: 46551911 email: karii@mail.dk

Gitte

**Mørkøv
Murerforretning ApS**

BETON & MURERARBEJDE:
PER OG WALTHER JENSEN, TLF. 59 27 41 19

BYG
GARANTI
ORDNING

05.05.10 Det var så årets generalforsamling. Starten forløb ikke helt som forventet. Der var sket en lille samarbejdsmisforståelse med Foreningen Skamstrup og omegn. Efter at vi havde booket den lille stue i forsamlingshuset arrangerede en arbejdsgruppe under FSO en fællesspisning i den nye bygning. Vi troede, at den blev aflyst, da sammenfaldet var blevet opdaget, men det var ikke tilfældet. Der var altså to arrangementer i denne lille by, som medlemmer og borgere skulle forholde sig til. Ikke smart. Det rent praktiske i at have to arrangementer i huset, var der ingen problemer i. Vi var en pæn flok på ca. 16 som startede aftenen med en gang mad. Kari havde igen kokkereret. Dejlig mad. Der kom lidt flere deltagere til selve generalforsamlingen. En stille og rolig generalforsamling, hvor det fremsatte forslag om ændring af vedtægter vedr. indkaldelse til ordinær generalforsamling blev vedtaget. Efter generalforsamlingen fortalte Bertel Lindholm om dagene før og efter befrielsen. Det var jo årsdag i går. Meget interessant at høre. Flere af deltagerne kunne bidrage med minder og historier. Bertel har brugt meget tid på at finde oplysninger, og få det skrevet ned i et hæfte til skolestuen. (Bertel døde efter længere tids sygdom i august).

05.06.10 Selv om vi ikke har startet sæsonen kan man jo godt lige tage en rundvisning. Poul Erik og jeg havde 24 gæster på anmeldt besøg. Godt at få pudset formen lidt af inden den officielle åbning.

06.06.10 Første åbningsdag i år. Det var lidt tyndt besøgt, men vi havde heller ikke arrangeret det store. Vi startede med at sætte det nye store flag op i mobilmast-flagstangen. Det er godt nok stort. To mand kunne ikke helt hindre at det rørte jorden. Der var ikke en vind, så vi fik ikke set flaget strakt ud. Der var vist 2-3 gæster ud over bestyrelsen til at se premieren. Der var kun få andre gæster i løbet af de 3 timer. Der var rigeligt med dejlig lagkage til os alle i caféen. Flot pyntet med glasur som et flag.

20.06.10 Det har været en noget anderledes Dansk Mølledag for mig i dag. I 16 år har jeg været på møllen denne dag. I dag kørte jeg ud og så, hvad andre møller gør på dagen. Det er beskrevet andet sted i bladet. Men det føles som om jeg har glemt noget, eller at det bare er i næste weekend vi skal holde den store dag.

25.07.10 Denne arbejdsdag var lidt speciel. Vi malede mel så det stod om ørerne på os. Der var rigelig vind, rigeligt med korn og rigeligt med folk. Samtidig med at nogle malede 160 kg mel, lavede andre ting rundt omkring - i og

udenfor møllen. Fra kl.13 havde vi almindelig søndags åbent. Gæsterne fik nok mel i håret. En god dag.

31.07.10. I dag havde vi et fødselsdagsselskab på 40 til rundvisning. Kun fødselaren vidste hvor bussen skulle køre hen, så de var overraskede, men også meget interesserede. Vi var 3 guider som tog hver vores gruppe med op igennem møllen. Det er nok det maksimale antal deltagere på én gang. Men det gik fint. Skolestuen blev også besøgt inden turen gik videre.

14.08.10 Guiderne i dag var to mænd. Gæsterne var 17 Morgan biler, og deres 34 mennesker. Så er der noget ved at være guide.

Siden lidt før sæsonen startede har vi malet store mængder mel. Vi har fået ca. 1200 kg korn til formaling. Der er malet både på åbningssøndage og arbejdstorsdage. Det betyder at vi har holdt gang i maskineriet så det ikke lige så ofte som før har været nødvendigt at rense det hele. Det betyder også at møllere og svende har hygget sig med at lave et godt produkt, som Borreby gods er meget tilfredse med. Den gamle hånddrevne renserimaskine må i gang hver gang vi får et nyt læs korn ind. Der frasorteres en barnehåndfuld sten i hver tønde. Det er godt at vi har det gamle funktionsdygtige renseri.

Som I ser er mølledagbogen meget kort denne gang. Der er ikke sket så meget i denne sæson. Det vil sige heller ikke nogen uheld, eller skader af betydning. Det er jo meget godt. Hvis dagbogen skulle skrives af de to personer som går mest på møllen, Poul Erik og Villy, kunne de sikkert fortælle mange ting. Det sker ofte at der kommer gæster når de går og arbejder om torsdagen. De får selvfølgelig en mini rundvisning, når der er tid. De to aktive medlemmer kunne nu godt bruge lidt flere hænder. Hvis du har lyst til at give et nap med, kan du ringe til Villy. Det er som regel om formiddagen de arbejder med alt mellem himmel og jord.

Vi glæder os til at se jer alle til julemarkedet.

Gitte

Som noget nyt sælger vi i år juletræer ved Møllehuset lørdag 27. november. Vi kombinerer en arbejdsdag med de første forberedelser til julemarkederne. Træerne bliver hentet samme dag og vi forventer at være tilbage ved 11-tiden med et læs træer. Efter sidste julemarked vil det være muligt at købe juletræer ved graverboligen i Skamstrup, efter først til mølle princippet.

Landsmølledagen 2010

I år var var Landsmølledagen lidt anderledes end tidligere år. Vi havde i bestyrelsen besluttet, at vi ville ud og besøge andre møller, når vi havde mulighed for det.

Første stop på turen var Skenkelsø Mølle i Ølstykke. Møllen ligger side om side med Lokalhistorisk arkiv. I møllen er der flere permanente udstillinger bl a en skolestue og plancher om jernbanens udbygning til området.

På pladsen foran møllen var der forskellige aktiviteter med konservering og bevaring som tema.

Selv om møllen er kommunalt ejet er det et møllelaug, der passer møllen i det daglige. Den er fuld funktionsdygtig og maler mel af og til.

Så gik turen tværs over Nordsjælland hvor målet var Hørsholm Mølle. Denne mølle er også kommunalt ejet og fungerer i dag som håndværksmuseum. Denne dag var der arbejdende værksteder i selve møllen og underholdning på pladsen udenfor.

Sidste stop på turen var Jægerspris Mølle. Denne er også kommunalt ejet. Den oprindelig mølle stammede fra Odsherred og blev flyttet til Jægerspris i 1830. Den brændte i imidlertid i 1854 og en ny mølle blev bygget samme år. Her er det også en fast stab, der holder møllen i gang både hvad angår vedligeholdelse og maling af korn. Møllen er samme type som Skamstrup Mølle, dog er Jægerspris større i grundareal end vores mølle. Alt i alt en god dag med en masse indtryk.

På Skamstrup var der også åbent. Ruth, Willy, Karlo og Jens var klar til at tage mod de gæster, som kom til vores mølle. Der var ca 20 personer, som lagde vejen forbi til et besøg på møllen og en kop kaffe i møllehuset.

Gitte, Bjarne, Hanne og Kari

Meget mere om møller

På siden www.moelle-forum.dk kan man finde rigtig meget information om møller generelt, og om konkrete møller, samt masser af historie.

Dansk Mølle Forum henvender sig til alle, der interesserer sig for mølleriets og møllebyggeriets historie, samt bevaringen af de bygningsmæssige og kulturhistoriske levn, der knytter sig hertil.

Kig ind på siden. Der er stof til mange timer. Nedenstående artikel er fra mølle-forum.

Stjernehjulet og dets afsmitning på stubmøller og vandmøller.

Stjernehjulet, der er opfundet i forbindelse med den hollandske mølle, er et stort kamhjul, der er fastkilet på den stående aksel. Herfra

kan kraften ledes ud til en række drev - i form af enten stokkehjul eller kamhjul.

I 17- og 1800-tallet fandtes f.eks. i Odsherred en del hatmøller uden stjernehjul, d.v.s. hvor kværnen blev drevet direkte ved hjælp af en aksel fra kronhjulet; men ellers er stjernehjulet nok den hollandske mølles største bidrag til mølleriets udvikling.

Nu blev det nemlig muligt at fordele kraften på mange flere maskiner, og der kunne foretages en hidtil uset opgearning af hastigheden. Ved at indskyde flere stjernehjul efter hinanden - hvilket kaldes "forlagt tøj" - kunne hastigheden yderligere forøges.

I Jylland vil stjernehjulet som regel være placeret på et særligt loft kaldet stjernehjulsløftet. På øerne er stjernehjulet derimod oftest placeret på kværnløftet over kværnene.

Havde en møller ikke råd til eller mulighed for at få privilegium til at bygge en hollandsk mølle, kunne han alligevel udnytte denne nye opfindelse.

Enkelte stubmøller - som dog måtte have en vis størrelse - blev også forsynet med stjernehjul og flere kværne.

Endnu mere indflydelse fik stjernehjulet på vandmøllernes udvikling.

I de ældste tider måtte man bygge et ekstra vandhjul, hvis man ønskede mere maskineri. I Tyskland kendes således en mølle med hele 10 vandhjul.

I 1700-tallet havde man eksperimenteret med forskellige metoder til at sætte flere kværne på samme hjul, men med stjernehjulets introduktion kunne dette opnås meget lettere. Med i købet fik man den bedre mulighed for opgearing af hastighed. Mange vandmøller fik således både dobbelt og 3-dobbelt gangtøj (gear).

Ligesom stjernehjulets placering i den hollandske mølle er egnsbaseret, er det samme tilfældet i vandmøllerne. I Nord- og Østjylland er kværnen placeret på en etage over stjernehjulet, så kværnen får undertræk, mens vandmøllerne i resten af landet har stjernehjulet placeret over kværnene, som derfor har overtræk. Da stjernehjulet kræver en del plads, mens en kværn godt kan være i et smalt tagrum, så vil de nordjyske møller som regel være meget lavere end andre møller.

Gitte

Og så de korte nyheder...

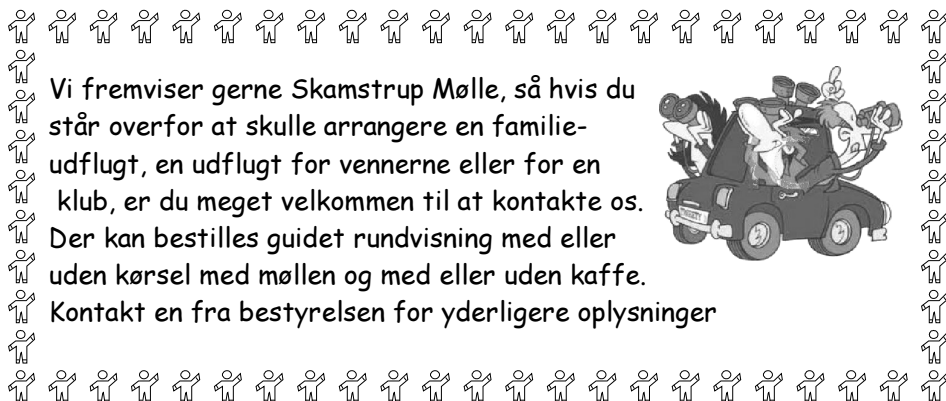
Generalforsamlingen, som fandt sted 5. maj, forløb stille og roligt. Vi var en lille flok, som fik lidt at spise inden selve generalforsamlingen gik i gang.

Et af punkterne på dagsordenen var en vedtægtsændring om indsendelse af forslag. Forslag skal nu være bestyrelsen i hænde senest 1. marts inden generalforsamlingen.

Referatet fra generalforsamlingen er lagt på Skamstrup Møllens hjemmeside. Her kan du også finde den sidste nye version af vedtægterne.

Så klik ind på www.skamstrupmolle.dk
hvor du også finder mange andre informationer

Vi fremviser gerne Skamstrup Mølle, så hvis du står overfor at skulle arrangere en familieudflugt, en udflugt for vennerne eller for en klub, er du meget velkommen til at kontakte os. Der kan bestilles guidet rundvisning med eller uden kørsel med møllen og med eller uden kaffe. Kontakt en fra bestyrelsen for yderligere oplysninger

Hovedgaden 2 - 4440 Mørkøv
tlf: 59275033 – 21676087
Benzin, Nærkøb, og værksted

Entreprenør

SHJ

Søren Handrup Jensen

Holbækvej 254, 4440 Mørkøv
Tlf: 59 27 43 34
Mobil: 21 27 84 33

Hos os får du midlerne til målet

Klik ind på www.spks.dk
hvis du vil vide mere!

Sparekassen Sjælland
- mere liv i din økonomi
www.spks.dk

Jyderup Centret
4450 Jyderup
Tlf: 59276700
Fax: 59276605
Mail: Jyderup@spks.dk

Juleanden & Efterårslammet

Bestil en god gammeldags juleand fra ægte friland - klar den 28/10.

Et af efterårets glæder er lam som du kan bestille som hele eller halve.
Løbende slagtning.

LAM - LANDGRIS - OKSEKØD - ÆNDER

Lisehøj · Skamstrupvej 83 · 4440 Mørkøv
www.lisehoej.dk 5920 8867 nikke@lisehoej.dk

Kalender for sæsonen

2010

Lørdag	30. oktober	Arbejdsdag	kl. 9.00
Fredag	5. november	Andespil	kl. 19.30
Onsdag	24. november	Bage småkager	kl. 17.00
Lørdag	27. november	Arbejdsdag	kl. 9.00
m/salg af juletræer fra ca. kl. 11			
Søndag	28. november	Tænd lys	kl. 16.00
Lørdag	4. december	Klargøring til julemarked	kl. 9.00
Søndag	5. december	Julemarked	kl. 11-16
Lørdag	11. december	Julemarked	kl. 11-16

ALLE VORE MEDLEMMER ØNSKES GODT NYTÅR

2011

Lørdag	29. januar	Arbejdsdag	kl. 9.00
Lørdag	26. februar	Arbejdsdag	kl. 9.00
Tirsdag	1. marts	Sidste frist for indlevering af forslag til dette års generalforsamling	
Lørdag	26. marts	Arbejdsdag	kl. 9.00

**Besøg også vores website
www.skamstrupmole.dk**